

Regeringsprogrammet innehåller mycket som är bra för små och medelstora företag

Efter utdragna regeringsförhandlingar inledde Finlands regering/statsråd sitt arbete i juni 2023. Förhandlingarna ledde till ett alster på närmare 250 sidor, "Statsminister Petteri Orpos regeringsprogram 20.6.2023". Då man fördjupar sig i regeringsprogrammets avsnitt "Välfärd skapas genom arbete" kan man konstatera att det i Finland äntligen har bildats en regering som eftersträvar att förbättra verksamhetsförutsättningarna i synnerhet för små och medelstora företag. En sådan slutsats kan man dra utifrån exempelvis tre enskilda anteckningar i regeringsprogrammet*: "Regeringen breddar förutsättningarna för lokala avtal genom att i arbetslagstiftningen stryka förbudet mot uppgörande av lokala avtal som gäller oorganiserade företag som iakttar allmänt bindande arbetskollektivavtal". "Regeringen utvidgar tillämpningsområdet för samarbetslagen på en nivå som EU-rättsakterna möjliggör, på företag och sammanslutningar som regelbundet sysselsätter 50 anställda". "Återanställningsskyldigheten som grundar sig på arbetsavtalslagen slopas för företag och sammanslutningar som regelbundet sysselsätter färre än 50 personer, och denna rättsakt kan iaktas oberoende av bestämmelserna i arbetskollektivavtalet".

Positivt är även att det i regeringsprogrammet konstateras att "lagen om arbetet i bagerier upphävs som föråldrad 1.3.2025". Således upphävs en lag som innehåller endast en gällande paragraf som föreskriver att arbetstagare ska erhålla en med etthundra procent förhöjd lön för nattarbete mellan klockan 22 och 06. I lagen ingår dock ingen bestämmelse om vem som ska betala en etthundra procent förhöjd lön och/eller vilken typ av verksamhet ett företag ska idka för att åläggas denna skyldighet. I lagen ingår inte heller en bestämmelse om vem lönen ska betalas till. Orsaken till att en sådan bestämmelse inte finns är att det i lagen fattas ett tillämpningsområde för lagen. Det är minst sagt besynnerligt att en enskild paragraf ska följas trots att lagen inte föreskriver vem som ska följa den. För att tillämpa denna lag har det i praktiken nu räckt med lagens namn och s.k. historiska förhållanden**. Med tanke på vad ovan nämns är det naturligt att lagen om arbete i bagerier äntligen upphävs. Något stort och banbrytande sker dock inte i och med att lagen upphävs. De företag som iakttar arbetskollektivavtalet för bagerianställda betalar i vilket fall som helst en etthundra procent förhöjd lön för arbete som utförs mellan kl. 21 och 06 på de villkor som anges i 11 § i arbetskollektivavtalet för bagerianställda, så som de gjort hittills. De bageriprodukter tillverkande företag som inte iakttar arbetskollektivavtalet, såsom "stora köttproducenter" då de tillverkar bland annat pastejer, ris- och köttpiroger eller restauranger, caféer och butiker då de tillverkar bageri- och konditoriprodukter, betalar inte en etthundra procent förhöjd lön för nattarbete. Så som de inte gjort hittills heller. Dessutom upphör arbetskollektivavtalen för livsmedelsbranschen, såsom arbetskollektivavtalet för bagerianställda att gälla 31.1.2025. Sålunda har förhandlingar om nya kollektivavtal gjorts eller så pågår förhandlingarna innan lagen om arbete i bagerier upphävs och dessa frågor har säkert redan då behandlats.

Det är intressant att se hur fackförbundsrorelsen kommer att agera då den sannolikt kommer att motsätta sig regeringens arbetslivsreformer och säkert även att ovan nämnda frågor genomförs. Kommer fackförbundsrorelsen att försöka falla den nya regeringen i syfte att stoppa reformerna? Om fackförbundsrorelsen vidtar påtryckningsåtgärder, t.ex. understöder fortsatt diskriminering av oorganiserade företag genom att neka dem att göra upp lokala avtal, är det än en gång ett bevis på att det viktigaste för fackförbundsrorelsen är att behålla sin makt och upprätthålla det rådande systemet.

Det här stärker samtidigt min syn på att fackförbundsrorelsen är en intressebevakare av i synnerhet välsituerade arbetstagare i en god arbetssituation, såsom jag konstaterade i ledaren i denna tidning 1/2023. Genom sin verksamhet främjar fackförbundsrorelsen samtidigt en centrering av företagsverksamheten till allt färre storföretag, och därmed antingen avsiktligt eller oavsiktligt ytterligare stärker dessas ställning.

Idrott är ett utmärkt exempel på en verksamhet där fackförbundsrorelsen lyser med sin frånvaro. Kanske man i fackförbundsrorelsens kretsar tänker att bevakning av idrottarens intressen bara skulle vara slöseri på fackförbundsrorelsens resurser då välsituerade idrottare redan från tidigare har det gott. Det faktum att finländska idrottare inte omfattas av t.ex. pensions- eller socialskyddet och inte har möjlighet att få inkomstrelaterad dagpenning, i motsats till idrottare i t.ex. Sverige, Tyskland, Holland och Belgien, tycks inte vara en vägande fråga. Tillräckligt jämligt och rättvist verkar det i Finland vara att tränarna och tjänstemännen i idrottsföreningarna har nämnda socialförmåner. En idrottarens karriär är kort, men idrottarna är trots det så gott som laglösa. Det har aldrig intresserat nästan någon i Finland – inte heller företrädarna för fackförbundsrorelsen. Bara idrottarnas framgång intresserar***. Men i något skede får idrottaren följande fråga: "När ska du börja jobba med ett riktigt arbete?" Som om professionell idrott inte skulle vara ett riktigt arbete.

Mika Väyrynen

* Även det faktum att den s.k. hälsoskatten inte nämns i regeringsprogrammet är ett bevis på att regeringspartierna förstår hur en stor administrativ börda och belastning skatten skulle ha varit för små och medelstora företag.

** Läs mer om ämnet i ledaren i tidningen Leipuri 7/2019 "Lagen om arbetet i bagerier och dess tillämpningsområde – ett sorgligt exempel på finländskt arbetslagstiftning", artikeln hittar du på adressen <https://www.leipuriliitto.fi/leipurilehti/paakirjoituksia/2019/>

*** Före detta ordföranden för Finlands olympiska kommitté Risto Nieminen har träffande konstaterat: "Finländarna är inte ett idrottstokigt folk, utan ett framgångstokigt folk".